

Trump, toll og sjømat – uke 51

Sjømatrådet deler en siste USA-status før 2025 skiftes ut med 2026. Det har vært «stille» rundt sjømaten en stund nå – understøttet av at vår siste oppdatering var så lang tilbake som i uke 32. Mye handler nok om at det er mange temaer som havner på agendaen hos beslutningstakere før sjømaten får plass. Både sikkerhetspolitikk og energi, som må anses å være sammenhengende, er komplekse og krevende.

Likevel vil du i denne utgaven finne mye snacks:

1. [Status på tollsatser](#)
2. [Hvordan ser det amerikanske markedet ut?](#)
3. [Hva er siste nytt om rettsprosessen](#)
4. [USA forhandler andre nasjoner, Chiles offensive plan og havneavgiften](#)
5. [Hva skjer framover](#)

1. Status på tollsatser

1. november annonserte USA en ny handelsavtale med Kina. Avtalen innebærer at den såkalte *fentanyl-tollsatsen* mot Kina skulle reduseres fra 20 % til 10 % med effekt fra 10. november, og ytterligere forlenger utløpsdatoen for enkelte tollsatser under Section 301 til november 2026.

Det betyr at effektiv tollsats nå er 45 % for varer underlagt 301 tariffene, og 20 % for varer som er unntatt 301 tariffene. Fryst filet av torsk og hyse har unntak fra Section 301-tariffene, og har 20 prosent tollsats. Mye annen sjømat ilegges fortsatt en samlet tollbelastning på opptil 45 prosent.

- [Lenke til det Hvite Hus sitt «Fact Sheet» om den nye avtalen.](#)
- [Lenke til presidentordre som endret «fentanyl-toll» fra 10 til 20 % i mars.](#)

Oversikt over gjeldende spesifikke tollsatser

Tabellen gir viser gjeldende tollsatser for sjømat til USA for utvalgte sjømatproduserende og -eksporterende nasjoner og selvstyrte områder.

0%	10%	15%	Annet
Canada*	Chile	Norge	Kina (20-45%)* *
Mexico*	Færøyene	EU	
	Storbritannia	Island	
	Grønland		

Canada og Mexico har unntak fra en varslet tollsats på 35 prosent grunnet frihandelsavtalen **USMCA. CBP (U.S. Customs and Border Protection) har så langt ikke nevnt andre handelsavtaler som har unntak.*

*** Effektiv tollsats er 45 % for varer underlagt 301 tariffene, og 20 % for varer som er unntatt 301 tariffene*

[Ifølge Det hvite hus](#) er unntaket tilknyttet USMCA-avtalens vareomfang fremdeles gjeldende, og [veilederen fra CBP](#) omtaler varelinjene som unntas (side 4-10 for varer klassifisert i kapittel 3) i avtalens «[US Tariff Schedule](#)». Dermed må canadisk sjømat fremdeles regnes som tollfri inn til USA.

2. Markedstrender for sjømat i USA – Høst 2025

En oppdatering fra vårt team i New York, Karine Rød Haraldsson og Hilde Larsen Mostue

Amerikanske forbrukere opplever økende usikkerhet, særlig knyttet til arbeidsmarkedet. Mange forventer at arbeidsledigheten vil stige det kommende året, og dette preger både forbrukertillit og handlemønstre. I dagligvarehandelen er det stort gjennomtrekk blant ansatte, noe som utfordrer stabilitet og kompetanse i butikkene.

Samtidig bruker forbrukerne mer tid og innsats på innkjøp av mat. Antall handleturer har økt, og flere investerer tid i å finne gode produkter og tilbud. Det er en tydelig trend mot mer bevisste og verdiorienterte valg, der opprinnelse, kvalitet og bærekraft står sentralt.

Når det gjelder kanaler for innkjøp av dagligvarer, ser vi at e-handel fortsetter å vokse. Flere velger å handle mat på nett, og digitale løsninger gjør det enklere å sammenligne priser. Tradisjonelle dagligvarebutikker har fortsatt størst markedsandel, men veksten er sterkest innen e-commerce, klubbbutikker og spesialforretninger.

En av de mest spennende trendene i det amerikanske sjømatmarkedet er den sterke veksten innen sushi og ferdige måltidsløsninger. Sushi har vokst til en kategori verdt 2,7 milliarder dollar, med en økning på hele 64 % siden 2020. Dette skyldes at sushi gir forbrukerne en restaurantopplevelse hjemme, til en lavere pris enn å spise ute. Sushi er nå den nest mest populære kategorien i *deli*-avdelingen, kun slått av ferdigsteckt kylling.

Denne utviklingen viser at det finnes store vekstmuligheter for sjømat utenfor de tradisjonelle varekanalene. Forbrukerne etterspør produkter som gir variasjon, bekvemmelighet og høy kvalitet, og norsk sjømat har gode forutsetninger for å møte disse behovene. Ved å satse på innovative produkter og synliggjøre opprinnelse kan vi skape enda større verdi for amerikanske forbrukere.

Hvordan ser handelen ut?

Den norske sjømateksporten til USA påvirkes av tollsatsene på norsk sjømat, men også mange andre faktorer som valuta, totalt volum tilgjengelig fra Norge, tilførsel fra andre markeder til USA, samt den overordnede etterspørselen både i USA og i andre markeder.

Laks

Utviklingen i høst viser en fortsatt vekst i eksporten av **fersk laksefilet** til USA, som er vårt største produkt til USA målt i verdi. Unntaket var i november, hvor utviklingen snudde litt – og eksporten på fersk laksefilet falt litt. Totalt sett er veksten er imidlertid betydelig høyere til andre markeder, og eksportprisen har falt betydelig mer til det amerikanske markedet enn til andre markeder.

Den norske eksporten av **fersk hel laks** til USA har falt hver måned siden juni, delvis grunnet økt tilførsel fra andre land. Også her med et unntak, hvor nisjemarkeder tok imot mer storfisk i november, som gjorde at det ble en dreining fra trenden vi har sett fra i sommer. Prisutviklingen er også her svakere til USA enn til andre markeder. Utviklingen er også lik for røykt **laks**.

Hvitfisk

Den samme utviklingen ser vi for fryst **hel hyse**, hvor Norge har en høyere tollsats enn vår hovedkonkurrent Færøyene.

Eksporten av **kveite** til USA har også falt hver eneste måned siden april i år. Her møter vi sterk konkurranse fra Canadas nulltoll.

Selv om eksport av **annen hvitfisk** fra Norge til USA er lav, er USA et av verdens største markeder for både torsk og hyse. Svært mye importeres fra Kina og andre asiatiske bearbeidingsmarkeder, samt fra Island. En betydelig andel av USAs import fra Asia er av norsk opprinnelse. De amerikanske tollsatsene på toppen av allerede høy prisvekst på torsk og hys har bidratt til at både torsk og hyse nå er på et prisnivå som gjør at amerikanerne leter etter alternative hvitfiskarter som Alaska pollock.

Skalldyr

For **snøkrabbe** ser vi en tydelig svekket konkurranseevne i USA, som er Norges viktigste marked. Canada og Alaska har nulltoll, mens Norge ilegges 15 prosent. Med økende kvoter i Alaska og sterk kanadisk posisjon blir tollbarrieren en betydelig utfordring. Etter en god start på sesongen med høye priser, førte tolløkningen fra april og økt konkurranse fra Canada til en prisnedgang på 19 prosent fra april til juli. Japan, som er det nest største markedet for fryst, har hatt svakere etterspørsel, noe som gjør USA – til tross for toll – til det mest attraktive markedet.

For **kongekrabbe** er bildet annerledes. Russland, som sitter på 92 prosent av de globale kvotene, er utestengt fra det amerikanske markedet, noe som har redusert tilførselen med over 70 prosent. Dette har gitt rekordhøye priser, men norsk

kongekrabbe ilegges 15 prosent toll, mens Alaska har nulltoll og en kvoteøkning. Dermed har Alaska en klar fordel i perioden oktober til februar.

Når det gjelder **reker**, er USA etter Kina det største enkeltmarkedet globalt, med en import på over 612 000 tonn per september. Importen domineres av varmtvannsreker og fra Asia, men høye tollsatser – opptil 50 prosent for India – har ført til en vridning mot Ecuador, som har en toll på 10 prosent. Likevel er USA fortsatt avhengig av asiatiske leverandører for bearbeidede produkter. Prisene har steget betydelig på importnivå, men i detaljhandelen har økningen foreløpig vært moderat.

3. «Høringen» - en pågående rettsprosess med store potensielle implikasjoner

5. november ble det avholdt høring i amerikansk Høyesterett om legaliteten av innføringen av gjensidige tollsatser med hjemmel i *International Emergency Economic Powers Act* (IEEPA). Saksøkere, hovedsakelig amerikanske importører, og anklagde ved Trump-administrasjonen, fikk muligheten til å presentere sine argumenter for landets øverste rettsinstans.

Både partene i saken, og øvrig verdikjeden, venter fremdeles på avgjørelsen fra Høyesterett. Det er ingen klare indikasjoner på når en dom vil falle. Det kan ta dager, og det kan ta måneder.

En seier for saksøkerne vil medføre at innføringen av gjensidige tollsatser med hjemmel i IEEPA erklæres ugyldig.

I utgangspunktet vil dette kunne gi rettslig grunnlag for å kreve refusjon av allerede innbetalt toll. Det er derimot ingen tilgjengelig informasjon fra verken føderale myndigheter, eller kompetent fagmyndighet *U.S. Customs and Border Protection*, som indikerer hvordan en eventuell refusjonsprosess skal gjennomføres.

Resultatet er at importører som mener de har krav på refusjon, leverer inn selvstendige søksmål mot Trump-administrasjonen. Teorien er at dersom man er part i søksmålene mot Trump-administrasjonen, står man juridisk sterkere til å kreve refusjon. Man antar videre at krav ikke vil bli foreldet da søksmålsdato vil være gjeldende dato for krav om refusjon, og ikke importdato for varen.

I løpet av de siste ukene er det levert inn mer enn 200 søksmål, og for hver uke øker antallet hurtig. Uavhengig av hvilken refusjonsprosess som etableres, er det en ufravikelig utløpsfrist på 314 dager for å søke om refusjon. Fristen løper fra importdato. De første varepartiene som ble importert under IEEPA passerte fristen allerede 15. desember. Fremover vil forsendelser fortløpende miste muligheten for refusjon.

Et sentralt moment ved et eventuelt tap for Trump-administrasjonen, er at det juridiske grunnlaget for flere av handelsavtalene som amerikanske myndigheter har fremforhandlet, blant annet avtalene med EU, Japan og Kina, vil falle bort.

Spørsmålet blir da om disse avtalene må reforhandles. Potensielle reforhandlinger vil måtte skje på bakgrunn av andre hjemler. Det avgjørende momentumet for reforhandlinger vil imidlertid være at det overordnede forhandlingsgrunnlaget har endret seg i takt med de kontinuerlige endringene i det geopolitiske landskapet. Avtalevilkårene kan dermed bli justert i forhold til opprinnelig avtale.

Et mulig scenario er at importørene ikke får refusjon for innbetalt toll, samtidig som myndighetene umiddelbart vil hjemle dagens gjensidige tollsatser på annet lovverk. Alternative hjemler er allerede klare, herunder *Section 122 of the Trade Act of 1974*, *Section 232 of the Trade Expansion Act of 1962*, *Section 201 Safeguard Action*, *Section 301 of the Trade Act of 1974*, og *Section 338 of the Tariff Act of 1930*.

Det som kan defineres som en tilnærmet dobbeltbeskatning vil medføre store kostnader for importørene, noe som vil gi ringvirkninger for hele verdikjeden.

Vinner Trump i Høyesterett, kan man forvente opprettholdelse av allerede implementerte gjensidige tollsatser. Risikomomentet er derimot at en seier i Høyesterett vil i realiteten gi Trump tilnærmet uinnskrenket fullmakt til å innføre toll.

Konklusjonen er at uavhengig av resultatet fra Høyesterett, vil man fortsatt møte stor uforutsigbarhet i den globale sjømathandelen fremover.

4. Det forhandles mellom de store: Brasil, India, Russland – Chile med flere er offensive og siste på havneavgiften

Forhandlinger mellom USA og Brasil, og USA og India er fortsatt pågående. Bolsonaro-tollen pålagt brasilianske varer er ikke fjernet til tross for flere samtaler mellom Trump og Lula. Tollsatsen er 50% pt. (10% gjensidig + 40% Section 301). Energitolle for India er gjeldende med 50%, hjemlet i Section 301 og Section 232.

USAs forhandlinger med Russland er interessant i den forstand at dialogen dreier seg om handelspolitikk, og ikke sikkerhetspolitikk, som er polemikken i media.

Russland er avgjørende for USA som buffer mot primært Kina og India. For sjømathandelen vil utfallet av forhandlinger mellom Russland og USA ha betydning for USAs handel med Kina, men også for vareflyten av særskilt hvitfisk mellom Norge–Kina–USA.

Chile jobber på – Ecuador tar ryggen

Det er kjent at Chile jobber strategisk med å fremforhandle bedre handelsvilkår for egen laks. Ecuador på sin side investerer tid og ressurser for å sikre bedre markedsadgang til USA for nasjonal rekeindustri. Sjømat er også i stor grad driveren i forhandlingene mellom USA og Thailand, og USA og Indonesia.

På vegne av amerikanske importører uttalte *National Fisheries Institute* (NFI) den 17. november at de jobber aktivt for at amerikanske myndigheter skal inkludere sjømat når det vedtas tollreduksjoner for matvarer. Fokuset til NFI vil naturlig nok være hvilke varer som ganger amerikanske importører mest.

Fra norske myndigheter meldes det at det forhandles det med amerikanske myndigheter. Det er ikke kommunisert hva som er prioriteringene i disse forhandlingene, annet enn at forhandlingssituasjonen er krevende. Man kan anta at sikkerhetspolitikk, energi og aluminium er temaer som diskuteres. Status for eventuell dialog som inkluderer sjømat er ukjent.

Havneavgiften er utsatt

Havneavgiftene som ble vedtatt av *United States Trade Representative (USTR)*, med opprinnelig implementeringsdato 14. oktober 2025, har blitt utsatt med ett år. Avgiftene skulle gjelde for kinesisk bygde-, opererte- eller eide skip ved lossing i amerikanske havner.

Avgiftene ville økt transportkostnadene betydelig med rater på USD 120 per lossede 20 fots kontainer. Lignende avgifter for amerikanske skip ved lossing i kinesiske havner, ble tilsvarende utsatt.

5. Hva skjer fremover?

Vi fortsetter selvsagt jobben med å overvåke markedet for mulige endringer i toll og markedsadgangstekniske forhold.

Samtidig retter vi blikket mot SENA i mars 2026:

- Mer om vårt seminar 14. mars [finner du her](#).
- Sjømatrådet vil også være på plass for å gjennomføre vår årlige mottakelse – [her er påmeldingen åpen](#).

Videre skal vi under messen gjennomføre møter med relevante parter for å komme enda tettere på de tekniske forholdene.